

Ministeeriumid

18.11.2024 nr 19-8/24/5524

Riiklike mehitamata õhusõidukite käitamine

Käesoleva teabepäringuga pöördume ministeeriumite poole, sooviga saada andmeid seoses mehitamata õhusõidukite käitamisega teie valitsemisala asutustes.

Kliimaministeeriumi vastutusalas on (tsiviil)lennundusvaldkond, mille aluspõhimõtetest nii Euroopa Liidu¹, kui rahvusvahelisest² õigusest tulenevalt on tsiviilõhusõidukid ja riiklikud õhusõidukid allutatud erinevatele õiguslikele regulatsioonidele. Õhuruumi kasutamise küsimused on Kliimaministeeriumi vastutusalas olenemata sellest, kas seda kasutab tsiviilõhusõiduk või riiklik õhusõiduk.

Tsiviillennundust puudutav on selgelt reguleeritud, st see allub EASA alusmääruses ja selle alusel antud rakendusaktides sätestatud nõuetele ja korrale ning siseriiklikule lennundusõigusele. Riiklikud õhusõidukid (sh mehitamata õhusõidukid) ei kuulu tsiviillennunduse nõuete kohase käitamise alla ja on mh ka EASA alusmääruse kohaldamisalast väljas ehk liikmesriik peab nõuded siseriiklikult ise kehtestama, järgides seejuures, et tagatud on samaväärne ohutustase, mis tsiviillennunduses.

Juhul, kui liikmesriigis leitakse (aluseks on nõuete täitmise kaardistus ja vastavushindamine), et ka riiklike õhusõidukite osas on valmisolek ja võimekus tsiviillennunduse nõuete järgmiseks, on EASA alusmääruse artikkel 2 lõike 6 kohaselt võimalik teha kohaldamisotsus, mis lubab sel juhul ka riiklikel õhusõidukitel järgida tsiviillennunduse nõudeid. Liikmesriigi sisesele kohaldamisotsusele on vajalik saada ka Euroopa Komisjoni heakskiit. Mehitamata õhusõidukite

---

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2018/1139, mis käsitleb tsiviillennunduse valdkonna ühisnorme ja millega luuakse Euroopa Liidu Lennundusohutusamet ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 2111/2005, (EÜ) nr 1008/2008, (EL) nr 996/2010, (EL) nr 376/2014 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2014/30/EL ning 2014/53/EL ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 552/2004 ja (EÜ) nr 216/2008 ning nõukogu määrus (EMÜ) nr 3922/91 (edaspidi *EASA alusmäärus*).

² Chicago konventsiooni artikkel 3. Tsiviil- ja riiklikud õhusõidukid.

a) Konventsiooni kohaldatakse ainult tsiviilõhusõidukite suhtes ja seda ei kohaldata riiklike õhusõidukite suhtes.

b) Sõjaväe-, tolli- ja politseiteenistuses kasutatavad õhusõidukid loetakse riiklikeks õhusõidukiteks.

c) Ükski osalisriigi riiklik õhusõiduk ei või lennata teise riigi territooriumi kohal ega maanduda seal ilma erikokkuleppes tuleneva või muu loata ning järgimata loa sätteid.

d) Kehtestades eeskirju riiklike õhusõidukite kohta, kohustub osalisriik osutama vajalikku tähelepanu tsiviilõhusõidukite lennuohutusele.

vaates tähendaks kohaldamisotsus seda, et siis on riiklikel mehitamata õhusõidukitel komisjoni rakendusmääruse³ 947 järgmise õigus ja kohustus. Hetkel ei ole siseriiklikult ühelegi valitsemisala riikliku mehitamata õhusõiduki käitamisele sellist kohaldamisotsust tehtud.

2022. aasta juulis jõustunud lennundusseaduse (LennS) muudatustega nähti ette, et riikliku mehitamata õhusõiduki käitamise nõuded kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega, kui see õhusõiduk ei ole kaitselennunduse⁴ õhusõiduk (LennS § 4 lg 3²). Seega on LennS-s olemas õiguslikud alused mõlema olukorra lahendamiseks st, nii siseriiklike nõuete kehtestamiseks, kui ka EASA alusmääruse kohaseks kohaldamisotsuseks.

Vajalik on, et riiklike õhusõidukite osas teeksid valitsemisalad oma valiku ning edastaksid käitamise nõuete ettepanekud kliimaministrile kehtestamiseks. Näitlikustatult, juhul kui teie valitsemisalas on käitamise nõuete täitmise kaardistus tehtud ning sellest nähtub, et suudetakse täita kõiki komisjoni rakendusmääruses 947 sätestatud nõudeid, on võimalik taotleda EASA alusmääruse artikli 2 lõike 6 kohaldamisotsuse tegemist ja edaspidi saaks teie valitsemisalas järgida mehitamata õhusõidukite käitamisel komisjoni rakendusmääruses nr 947 sätestatud nõudeid.

Juhul, kui käitamise nõuete kaardistuse tulemusel aga leitakse, et komisjoni rakendusmääruses 947 sätestatud nõudeid ei suudeta sätestatud kujul ja ulatuses täita (nt riiklike ülesannete eripära tõttu), on kohaldamisotsuse tegemine välistatud ning käitamise nõuded tuleb välja töötada ja kehtestada siseriiklikult (samaväärse ohutustaseme printsiipi järgides). Juhime tähelepanu, et õhuruumi kasutamisel tuleb järgida kõiki kohalduvaid õhuruumi kasutamise nõudeid ning neid ei ole võimalik valitsemisalade siseselt iseseisvalt reguleerida.

Kõnealuseid valikuid ei saa teie valitsemisala osas teha Kliimaministeerium ning konkreetsed käitamise nõuete erisused ja eripärad tuleb teil endil kaardistada ning nende alusel edastada Kliimaministeeriumile ettepanek, kas kohaldamisotsuse tegemiseks (õigus ja kohustus järgida käitamise nõudeid komisjoni rakendusmäärusest 947) või siseriiklike käitamise nõuete kehtestamiseks.

Kuna riigisiselt on päevakajaliseks muutunud mehitamata õhusõidukitega seotud tulevikku suunatud tegevused (korra kaitseseaduse väljatöötamiskavatsus (MÕS tõrje), droonimüüri kontseptsioon, seire- ja tõrje riigiülesed lahendused), on oluline, et riigi jaoks uute oluliste tegevuste alustamiseks oleks riigi enda käitavate mehitamata õhusõidukite regulatsioonid kehtestatud ja nendega seotud tegevused selged, ohutud ja pädeva asutuse järelevalve all.

Eeltoodust tulenevalt soovime kaardistada ja välja selgitada valitsemisalade reaalse mehitamata õhusõidukite rakendamise ulatuse ja vajaduse, mille tulemusel saame anda teile edaspidiseks soovitusi ja juhiseid, kuidas saate oma vajadusi arvesse võttes käitamise nõuete jaoks vajalike nõuete kaardistamisega tegeleda ning kaardistuse alusel tehtud valikute ettepanekud meile kehtestamiseks edastada.

Ühtlasi oleme valmis koordineerima käitamise nõuete ettepanekute väljatöötamise protsessi, kui see viib kiiremini valitsemisalades käideldavate riiklike mehitamata õhusõidukite käitamise nõuete kehtestamiseni.

Palume teil vastata järgmistele küsimustele:

1. Millised teie valitsemisala asutused käitavad mehitamata õhusõidukeid oma ülesannete täitmiseks? Juhul, kui mehitamata õhusõidukite käitamine toimub teenuse osutamise kaudu, palume edastada ka see info (sh kes teile teenust osutab ja millise ülesande täitmiseks on teenus tellitud).

---

³ Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2019/947 mehitamata õhusõidukite käitamise normide ja menetluste kohta. (edaspidi *komisjoni rakendusmäärus 947*).

⁴ Kaitselennunduse mehitamata õhusõiduki nõuded on kehtestatud LennS § 7² lõike 3 alusel antavas määruses.

2. Kas teie valitsemisala asutuse mehitamata õhusõidukit kasutatakse mõne teise valitsemisala asutuse ülesannete täitmiseks (nimetada asutus (sh ülesanne), kellele käitamist osutatakse)?
3. Millise teie valitsemisala ülesande täitmiseks mehitamata õhusõidukit käitatakse (viide õigusakti sättele, millest nähtub ülesanne)?
4. Milliseid mehitamata õhusõidukeid kasutatakse (sh tüüp, kaal, võimekus, tootja) ning milline on käitamise iseloom (sh kõrgused, visuaalnähtavuses või sellest kaugemal; kas kukutakse lasti, veetakse ohtlikku lasti või piserdatakse vmt)?
5. Kui palju mehitamata õhusõidukeid on teie valitsemisalas (võimalusel asutuse täpsusega)?
6. Milliseid nõudeid järgitakse mehitamata õhusõiduki käitamisel (viide õigusaktile või, kui tegemist on asutusesisese dokumendiga, palume see edastada koos vastusega). Palun avage nõuete osa, mis puudutab: koolitusnõudeid, ohutusjuhtumistest teavitamist ja mehitamata õhusõiduki hooldust, kui see on asjakohane.
7. Kuidas teostatakse teie valitsemisalas järelevalvet kasutatava mehitamata õhusõiduki käitamise üle (viide õigusaktile, millest nähtub järelevalve pädevus ja selle läbiviimise kord) ning millise pädevus- ja koolitustasemega on vastutav järelevalveametnik?
8. Muu info (sh probleemkohad), mida peate vajalikus esitada seoses mehitamata õhusõidukite käitamisega oma ülesannete täitmisel.

Ootame Teie tagasiside **16. detsembriks ning palume edastada ka kontaktisik kõnealusel teemal arutelude jätkamiseks**. Täpsustavate küsimuste korral palume pöörduda Tairi Tonksoni poole (tairi.tonkson@kliimaministeerium.ee).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Taivo Linnamägi
lennundusosakonna juhataja

Tairi Tonkson, 625 6454
tairi.tonkson@kliimaministeerium.ee